

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

MART 2020

KLJUČNE PORUKE

- Značajne mjere podrške širom svijeta u cilju ublažavanja socio-ekonomskih posljedica krize
- Visok rast prometa u maloprodaji za 2 mjeseca od 6% u stalnim cijenama
- Prosječna inflacija za 2 mjeseca iznosila 1,2%
- Stopa nezaposlenosti na kraju februara 15,3%
- Prihodi budžeta za 2 mjeseca veći 1,4 mil.€ u odnosu na plan
- Pozitivni finansijski rezultat u bankarskom sektoru od 10,7 mil.€
- Rast robne razmjene 6,2% za 2 mjeseca
- Neto priliv SDI za 2 mjeseca iznosio 66,1 mil.€

Međunarodno okruženje

Brojne države su u martu donijele veliki set mjera za ublažavanje socio-ekonomskih posljedica nastalih obustavom poslovanja usljed mjera sprječavanja širenja zaraze. Evropska centralna banka (ECB) je sredinom marta povećala iznos kredita koji odobrava komercijalnim bankama u okviru dugoročnih targetiranih operacija refinansiranja, uz olakšavanje uslova i smanjenja kamatnih stopa na pomenute operacije¹. Uz to, ECB je donijela i sveobuhvatni Program kupovine u uslovima vanredne pandemije kojim opredjeljuje 750 mlrd.€ za kupovinu javnih i privatnih hartija od vrijednosti i podržavanje likvidnosti². Američki Sistem federalnih rezervi je takođe primijenio do sada najveći opseg finansijskih instrumenata koji uključuju dvostruko sniženje referentne kamatne stope i vraćanje na nivo iz prethodne krize 2008³, pokretanje dolarskih svop linija sa drugim centralnim bankama širom svijeta, uključujući i zemlje u ekspanziji i razvoju⁴, aranžmane kupovina komercijalnih hartija od vrijednosti⁵ i brojne druge mjere. Fiskalni odgovor razvijenih zemalja je takođe bio izdašan. SAD su donijele najveći ekonomski paket u istoriji vrijedan preko 2 biliona američkih dolara⁶ koji uključuje jednokratne pomoći građanima, kredite i subvencije malim biznisima, velikim avio korporacijama, kao i ogromna izdvajanja za zdravstveni sistem. I najveće evropske ekonomije su donijele značajne fiskalne stimulanse. Njemačka je, proporcionalno u odnosu na BDP, odobrila veću finansijsku pomoć u poređenju sa SAD, uglavnom zbog povoljne fiskalne situacije prije nastanka krize i velike domaće akumulacije. EU je krajem marta donijela odluku da mobilizuje značajna sredstva da podrži zdravstvene sisteme i dugoročni oporavak zemalja Zapadnog Balkana⁷.

Realni sektor i inflacija

Prema kratkoročnim indikatorima, za prva dva mjeseca 2020. Crnu Goru je u kolektivnom smještaju posjetilo 8,0% više turista na godišnjem nivou, koji su ostvarili 11,1% noćenja više u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Promet u maloprodaji je za dva mjeseca ostvario visok godišnji rast od 7,6% u tekućim i 6,0% u stalnim cijenama. Prosječna inflacija, mjerena CPI indeksom, je za dva mjeseca iznosila 1,2%, a najveći pozitivan doprinos rastu potrošačkih cijena dale su cijene hrane i bezalkoholnih pića (uticaj 0,8 p.p) i prevoza (0,3 p.p).

Zaposlenost i zarade

Prosječan broj zaposlenih za dva mjeseca 2020. je prema administrativnim podacima iznosio 191.678 i manji je za

1,7% na godišnjem nivou. Najveći registrovani pad zaposlenosti ostvaren je u sektoru administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (17,1%). Stopa nezaposlenosti ZZZCG je na kraju februara 2020. iznosila 15,3%, što je 1,3 p.p manje u odnosu na stopu krajem istog mjeseca 2019.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta za prva dva mjeseca 2020. godine iznosili su 214,1 mil.€ i veći su 1,4 mil.€ ili 0,7% u odnosu na plan, dok su u odnosu na isti period 2019. niži 9,7 mil.€ ili 4,3%, prevashodno zbog velikog iznosa jednokratnih donacija iz januara prošle godine. Izdaci budžeta u istom periodu 2020. iznosili su 274,1 mil.€ i niži su 94,6 mil.€ ili 25,7% u odnosu na plan, dok su u odnosu na isti period prethodne godine viši 3,6 mil.€ ili 1,3%. U periodu januar-februar 2020. budžetski deficit je iznosio 60,0 mil.€ ili 1,2% procijenjenog BDP-a.

Finansijski sektor

Bankarski sektor je stabilan, sa ostvarenim pozitivnim finansijskim rezultatom od 10,7 mil.€. Kreditna aktivnost banaka je povećana za 1,9% g-n-g, pri čemu je rast kredita privrede iznosio 4,5% i kredita stanovništva 7,4%. Nekvalitetni krediti su smanjeni za 14,2% na godišnjem nivou, a njihovo učešće u ukupnim kreditima za 0,97 p.p u istom periodu. Ukupni depoziti, koji su iznosili 3.451,1 mil.€, su smanjeni za 0,9% na godišnjem nivou. Kada se iz podataka za februar prethodne godine isključe dvije banke u stečaju, onda rast depozita na godišnjem nivou iznosi 4,9%. U februaru je u blokadi bilo 18.348 pravnih lica i preduzetnika, što je za 3,3% više na godišnjem nivou. Ukupan dug po osnovu blokade računa je iznosio 632,4 mil.€ i smanjen je za 6,4% u odnosu na isti mjesec 2019.

Spoljnotrgovinska razmjena

Robna razmjena za dva mjeseca iznosila je 391,6 mil.€, što je godišnji rast od 6,2%. Izvoz roba u vrijednosti od 61,2 mil.€ porastao je 1,6%, pri čemu su glavni izvozni proizvodi aluminijum, električna energija, rude boksita i pluta i drvo. Uvoz roba u iznosu od 330,4 mil.€ povećan je za 7,1% u odnosu na isti period 2019. Najveći značaj za godišnji rast uvoza imali su nafta i naftni derivati, prehrambeni (meso i mesne prerađevine), industrijski (metal i nemetalni minerali, mašine i transportni uređaji) i razni gotovi proizvodi. Na drugoj strani, uvoz električne energije bilježi pad za 63,2%, zbog hidrološki povoljnih prilika i većih mogućnosti da se zadovolji tražnja iz domaćih obnovljivih izvora.

Neto priliv SDI za period januar-februar 2020. iznosio je 66,1 mil.€, što je za 27,2% više g-n-g. Ukupan priliv SDI iznosio je 94,6 mil.€, što predstavlja pad od 7,3%, i rezultat je smanjenja priliva po osnovu vlasničkih ulaganja. U strukturi ukupnog priliva SDI, vlasnička ulaganja su učestvovala sa 38,9%, pri čemu su investicije u kompanije i banke učestvovala sa 17,1% (pad od 63,7%), dok je priliv po osnovu ulaganja u nekretnine učestvovao sa 21,8% (pad od 15,4%). Kategorija „ostalo“ čini 6,1% ukupnog priliva. Priliv po osnovu interkompanijskog duga činio je 54,9% ukupnog priliva SDI, što je 66,2% više nego g-n-g. Ukupan odliv SDI za dva mjeseca iznosio je 28,5 mil.€, što je 43,1% manje g-n-g.

¹<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200312~8d3aec3ff2.en.html>

²https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200318_1~3949d6f266.en.html

³<https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20200315a.htm>

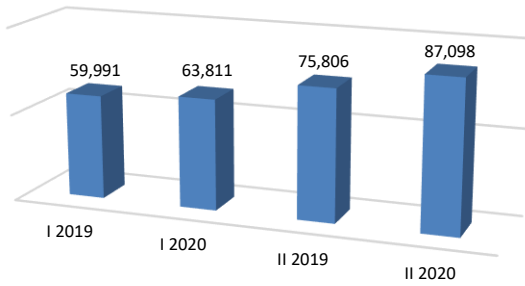
⁴<https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20200319b.htm>

⁵<https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20200317a.htm>

⁶ <https://home.treasury.gov/policy-issues/cares>

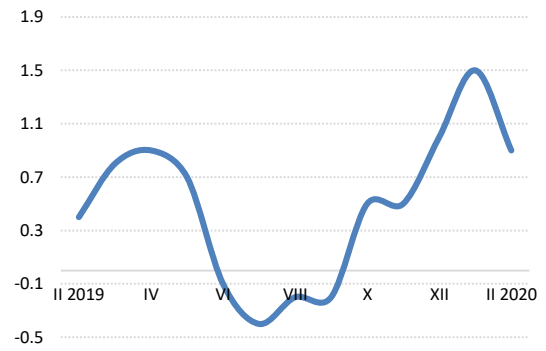
⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_561

Grafik 1 Noćenja stranih turista, kolektivni smještaj

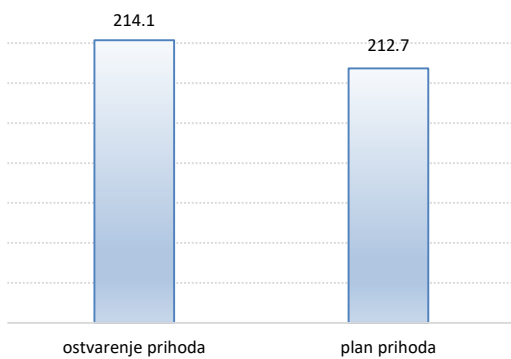
...Rast noćenja 11,1% za 2 mjeseca...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa u %

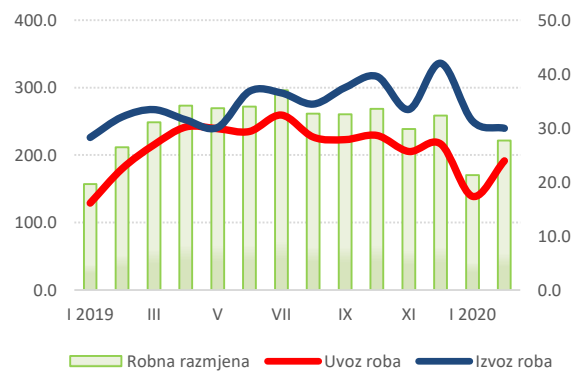
...Prosječna inflacija za 2 mjeseca iznosila 1,2%...

Grafik 3 Prihodi budžeta januar-februar 2020, u mil.€

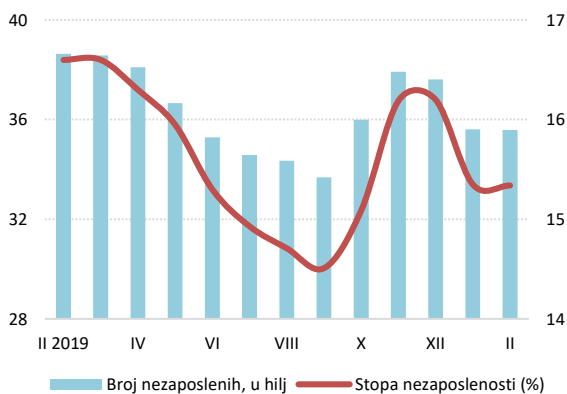
...Za dva mjeseca 2020. prihodi budžeta veći 0,7% u odnosu na plan...

Grafik 4 Spoljnotrgovinska razmjena, u mil.€

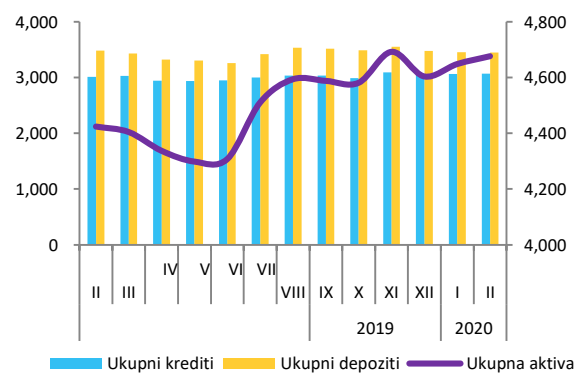
...Robna razmjena za 2 mjeseca 391,6 mil.€...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada, ARS

...Stopa nezaposlenosti na kraju februara 15,3%...

Grafik 6 Ukupna aktiva, krediti i depoziti, u mil.€

...Ukupna aktiva na godišnjem nivou bilježi rast 5,7%...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	M-n-M	II 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Turizam																
Dolasci turista	38,741	56,219	94,911	125,492	160,395	190,322	220,915	165,205	116,962	55,654	41,387	27,221	43,754	60.7	12.9	8.0
Noćenja turista	75,806	98,662	218,028	411,359	659,629	937,096	1,048,037	680,033	312,975	103,459	75,712	63,811	87,098	36.5	14.9	11.1
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	6.1	5.6	5.4	4.4	5.2	5.8	6.5	4.6	5.7	4.9	3.5	3.9	8.1	5.0	8.1	6.0
Tekuće cijene	6.5	6.8	6.8	5.8	6.2	6.6	6.4	4.6	6.4	5.6	4.8	5.9	9.4	4.9	9.4	7.6

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	M-n-M	II 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	0.4	0.8	0.9	0.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2	0.5	0.5	1.0	1.5	0.9	-0.1	0.9	1.2
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	0.3	0.7	0.9	0.6	-0.1	-0.4	-0.2	0.3	1.2	0.9	1.2	1.1	0.6	-0.1	0.6	0.9
Indeks proizvođačkih cijena	1.5	1.2	3.3	1.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	2.3	1.8	1.0	-0.8	1.0	1.4

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	M-n-M	II 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	195,353	197,594	200,595	205,164	213,488	215,181	210,455	205,650	202,787	203,123	198,566	193,423	189,933	-1.8	-2.8	-1.7
Broj nezaposlenih	38,642	38,570	38,102	36,658	35,292	34,576	34,355	33,675	35,993	37,924	37,616	35,609	35,582	-0.1	-7.9	-8.2
Stopa nezaposlenosti (%) ⁸	17	17	16	16	15	15	15	15	15	16	16	15	15	0.0	-1.3	-1.4
Prosječna bruto zarada (€)	772	765	767	770	775	767	776	775	776	778	781	787	785	-0.3	1.7	1.9
Prosječna neto zarada (€)	514	510	511	513	516	511	517	516	517	518	520	524	523	-0.2	1.8	1.9
Prosječna penzija (€)	289	289	289	289	289	289	288	288	288	288	287	289	289	0.0	-0.2	-0.2

⁸ Promjene (M-n-M, II 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	M-n-M	II 2020 - g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	3,010.6	3,028.8	2,945.6	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	2,988.2	3,091.4	3,061.7	3,066.4	3,068.8	0.1	1.9
Kreditni privredi (u mil.€)	1,053.1	1,071.3	1,049.5	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	1,049.6	1,057.5	1,074.6	1,080.5	1,100.1	1.8	4.5
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,270.4	1,287.2	1,273.2	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	1,332.5	1,342.1	1,357.7	1,359.7	1,363.8	0.3	7.4
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	206.9	217.8	155.6	181.0	149.7	139.5	150.3	136.5	139.2	139.1	115.3	132.7	142.7	7.5	-31.0
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	184.0	178.1	139.7	139.6	141.4	148.6	144.0	141.8	142.2	142.9	144.6	156.6	157.9	0.8	-14.2
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,482.9	3,433.6	3,323.8	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	3,488.8	3,550.8	3,475.7	3,452.4	3,451.1	0.0	-0.9
Depoziti privrede (u mil.€)	1,078.6	1,065.8	0,976.3	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	1,106.4	1,107.0	1,048.5	1,009.8	1,026.3	1.6	-4.9
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,276.5	1,249.2	1,202.3	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	1,305.5	1,314.1	1,316.6	1,299.7	1,295.9	-0.3	1.5
Kamatna stopa na kredite ⁹	6.3	6.3	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.1	6.1	6.0	6.0	6.0	0.0	-0.3
Kamatna stopa na depozite	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	250.3	252.1	243.6	243.4	245.4	244.2	248.0	258.1	262.8	258.2	260.1	260.2	255.7	-1.7	2.2

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	M-n-M	II 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Izvoz roba	32.0	33.4	31.5	30.1	36.8	36.5	34.4	37.5	39.6	33.4	42.0	31.3	29.9	-4.3	-6.6	1.6
Uvoz roba	179.8	215.2	241.7	239.2	235.1	259.5	226.8	223.0	229.2	205.4	216.6	138.8	191.5	38.0	6.6	7.1
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-147.7	-181.8	-210.2	-209.1	-198.3	-223.0	-192.4	-185.5	-189.7	-172.0	-174.6	-107.6	-161.6	50.3	9.4	8.4
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	7.8	30.7	18.5	31.0	95.0	14.2	17.9	7.3	23.2	24.9	29.9	42.1	24.1	-42.8	210.3	27.2

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	II 2020/II plan	II 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	116.5	147.5	165.0	144.2	143.4	174.1	174.1	165.9	156.6	147.3	243.1	94.3	119.9	1.0	2.8	-4.3
Izdaci budžeta (mil.€)	130.9	172.1	154.9	146.2	144.3	179.4	159.6	149.4	179.3	197.2	275.8	128.3	145.8	-21.4	11.4	1.3
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-14.4	-24.6	10.1	-1.9	-0.9	-5.3	14.4	16.5	-22.7	-49.9	-32.7	-34.0	-26.0	n/p	80.6	28.5
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	-0.2	-0.5	0.2	-0.1	0.0	-0.1	0.3	0.3	-0.5	-1.0	-0.7	-0.7	-0.5	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	M-n-M	II 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	64.10	66.80	71.30	70.46	62.96	64.21	59.51	62.62	59.70	62.66	67.31	63.65	55.66	-12.6	-13.2	-4.2
Aluminijum (USD/T)	1863.0	1871.2	1845.4	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	1726.0	1774.8	1771.4	1773.1	1688.1	-4.8	-9.4	-6.9
Euribor (12 mjeseci)	-0.11	-0.11	-0.11	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	-0.28	-0.27	-0.25	-0.29	-0.33	0.0	-0.2	-0.2
Inflacija u Eurozoni ¹⁰	1.50	1.40	1.70	1.20	1.30	1.00	1.00	0.80	0.70	1.00	1.30	1.40	1.20	-0.2	-0.3	-0.2
Nezaposlenost u Eurozoni	7.8	7.7	7.6	7.6	7.5	7.6	7.5	7.5	7.4	7.4	7.3	7.3	7.3	0.0	-0.5	-0.5

⁹ Promjene (M-n-M i II 2020 g-n-g) prikazane u p.p.¹⁰ Promjene (M-n-M, II 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.